

NATIONAL LIBRARY OF MEDICINE

Bethesda, Maryland

[Romae apud Stephanum Plannck]

Rolandī capellutī Chrlsopolitani Philoſophi parmēſis ad
Magiſtrū Petrum de Gnalādris de Parma Cyruigi cū optimū
Tractatus de curatiōe peſtiferorū apoſtematū. Incipit feliciter.

Exitus rerum prudentia metitur. Si prudēs ergo eſt
animus tuus exitum ꝑſidera ⁊ nō ꝑrincipia que ſepe
hominibꝫ mellita eſſe videntꝫ quorū exitus eſt ama-
riſſimus. respice ne cū tota familia tua te corrupas
dum indigentia auri pondera accumulare optas. Cognosco eꝝ
dem ꝫ ad hoc periculum te potius avaritia inducit ꝫ caritas
O quantos ad malū finem avaritia deduxit. Quid enī lucrari
intendis in illa infeliciffima vꝑbe que omni miseria plena eſt.
Affirmo quecunꝫ dicitꝫ ꝫ regnante Epidimia a peſtilentiaſ
magna munera medicis donantꝫ : tñ lucrari ſolidū ſine ꝑiculo
magis ꝑſtaret ꝫ cum ꝑiculo ducatū. In tuis lris me rogas: vt
mea experimēta et aliorū ꝑeritorū medicorū experta q̄ ad manus
meas deuenerūt ⁊ ꝑracticam quā exercui in nobilibꝫ vꝑbibꝫ in
quibus regnāte peſte me reperi tibi in vno breui volumine ſcri-
bere vellem: Crede mihi nō vana loquēti que nunꝫ ꝑractice ſꝫ
tñ me ꝑſilio dedi. nōnullos tum ex ꝑeritis noſtro tꝑe cognoui-
mus qui ſeiꝑos ꝑractice dederūt qui morte ꝑerierūt O imemor
tue familie ꝑꝑter lucrū morti te ⁊ tuos tradere noli. nō metuis
ea que a cūctis metuēda ſunt. Currente. Mcccclxvij. anno me
in vꝑbe noſtra reperi in q̄ nō parua ⁊ horrida vꝑguit peſtis quā
ſimilez nūꝫ vidiffie nec videre credo. Nullꝫ amor nulla caritas
in parmigenis erat: ſed oīs imanitas ⁊ crudelitas in eis regna-
bat. Vicinus vicino oꝑez ꝑſtare nolebat. frater fratꝫ. viri vꝑ-
res: ⁊ vꝑozes viros: ꝑarentes filios: ⁊ filii ꝑarētes delinquebāt
boies non tñ peſte ſed potius neceſſitate moriebantꝫ Qd ꝑeius
ꝑarrocchiani ho nec ꝑſeſſionē: nec ſacratiffimū corpus xꝑi: nec
extremā vnctionē infirmis donare volebāt fratres mēdicātes
⁊ ꝑarrocchiani defunctorū corꝑa in ꝑꝑriis vꝑnis ſepeliri vetebāt
ꝫꝑrimū ad aures officialiū veniebat ꝫ vnꝫ aliqua egritudine

laboraret immediate officiales cum magna satellitum caterua gressus suos cum furore et impetu ad domum illius accelerabant: vel illum in domo recludere: vel de domo expellere et ad sanctum Leonbardum ire faciebant: qui locus hominum macellum erat et in quo omne genus luxurie committebatur plus inanitas et latrocinia in dicto loco vivebant quam amor et caritas. In urbe vero tanta facinorosa perpetrabant: quod nec lingua fari: nec manu scribere possem. Per urbes subiratores officialium ibant et si pauperum porcos reperiebant illos interficiebant et vendebant. et ex dictarum carnum porcinarum comestione magno regnate calido prout regnabat mille homines infectati sunt et perierunt. Cum ergo regnat pestis tanquam morte porcinas fugite carnes: Cessata epidemia medici qui pestilentis atis medebantur ab officialibus detenti et incarcerati fuerunt: illosque imputabant mille latrocinia et homicidia commisisse et pecunias quas cum magno labore et periculo lucrati fuerunt eis arrepuerunt. Ac tibi et ceteris legentibus tedium nostra pagina presteat quam breuius potero tue petitioni pro posse satisfacere decreui.

LX corrupto aere: et ex corporibus superioribus: ex caristiisque: et ex fetore cadauerum: ac etiam contagio pestilentiam in corporibus humanis surgere videmus. Secreta nature que a peritissimis philicis antiquis et modernis ignota fuerunt solus deus nouit. Ideo non spernenda sed notanda sunt signa que et in morte et post mortem humanis corporibus adueniebant. Aliqui peste moriebantur qui in extremis quasi ad os genua applicabant et ita eorum corpora attracta seu astricta remanebant: et hoc magis fortibus corporibus adueniebat quam debilibus et prostratis. Aliqui peste moriebantur quorum corpora denigrata erant. Aliqui vero solum renes denigratos habebant. Alii qui moriebantur quorum corpora tota mendata erant. Aliqui solum coras et pectus mendatum habebant. Aliqui erant quorum corpora a proprio colore mortuorum non mutabantur: sed post aures vel iuxta oculum dexterum vel sinistrum nigredinem quandam ad similitudinem lentis habebant. Aliqui etiam erant qui corpora crocea et tumefacta habebant.

Aliqui etiã erant qui in corporibus eorū habebant vesicã quan-
dam ad similitudinez glandis que lardone plena esse videbat̃.
Aliqui etiã moriebant̃ qui glandulas in locis emontozis vel
alia apostemata venenosa in corpore tenebãt. Aliq̃ etiaz suffo-
cabant̃ ab ore quorū nō parua quãtitas sanguinis emanabat.
Facile quidẽ est scribere sed arduũ ⁊ difficilimũ est nature secre-
ta cognoscere posse. Multa egregia adiectiua nr̃is experimētis
adiungunt̃: vt vez: probatũ: mirabile: ⁊ expertũ q̃ in probatiōe
non vera sed falsa esse cognoscim⁹. Ideo peroptime locutus est
sapientissimus ypocras in prima particula amphirismoz: et in
primo amphirismo: cum dixit. Vita breuis. Ars vero longa.
Tempus acutũ. Experimentũ vero fallax. Iudiciũ aut̃ difficile.
Necesse est ergo sapienti ⁊ expto medico vt pestilētiatis p̃tinue
a principio in confortatiōe cordis et spiritaliũ cum rebus cor-
confortantibus ⁊ euacuationib⁹ vñuersalib⁹ ⁊ particularibus
bonoꝝ nutrimento instet. Ideo verbis mentē aduertere debes
qui onus pestilentiatoz assumere intendis. Quibusdam enim
adueniebat acutissima febris cū maximo dolore capitis ⁊ passi-
one renum: orisq; stomachi dolore: ac etiã latez ⁊ ypocundrioz
⁊ cum vomitu ⁊ nausea pulsu cordis casu virtutis vel sincopi.
sc̃da vero die in locis emontozis glandula vel aliud apostema
venenosum vt antrax vel carbuncul⁹ in corpore oriebat̃. Etiaz
quibusdã acutissima febris cū apostemate venenoso ⁊ cū seuis
accidentib⁹ sup̃ius noiat̃is mortez indicantib⁹ adueniebat. Si
vero isti quib⁹ hec seua accidentia adueniebãt fleubothōebant̃
sp̃s cū sanguine exiebat. Ideo hec cura soli etiã oipotentĩ deo
seruanda est. Aliqui etiã erant quibus adueniebat acutissima
febris cū apostemate venenoso sine accidentib⁹ superius dictis.
Nos quidem sine vlla moza a latere in quo apostema ortũ erat
fleubothomare impabamus: si virtus ⁊ etas tollerare poterãt.
Aliqui etiã erant quibus acutissima febris cum magno dolore
capitis adueniebat: ⁊ in sc̃da die apostema venenosum oriebat̃.
Vt quidẽ si fleubothomabant̃ orto apostēate in vomitu nausea

remoze cordis ⁊ sincopi incurrebant ⁊ moriebant. Aliqui etiā
erant quibus sine apostemate adueniebat ⁊ ita profundebant
in somno q̄ astantes nullo modo eos euigilare poterant ⁊ mor
riebantur. Aliqui etiam erant qui apostema venenosum cum
acutissima febre ⁊ profunditate somni tenebāt ⁊ moriebantur.
Aliqui etiam erāt qui acutissimā febrez sine apostemate ⁊ cum
apostemate in corpore tenebāt ⁊ nunq̄ somnū nec requiez cape
poterant et moriebant. Aliqui etiā erant qui apostemata sine
acutissima febre in corpore tenebāt ⁊ solum cū emplis maturā
tibus illa ad exituram deuenire faciebāt. ⁊ etiā cum cerotis et
unctionibus ac etiā purgationib⁹ illa debebāt. Scire enī debee
q̄ malignis ⁊ pestilentialib⁹ morbis citissima ueniūt remedia
que si differunt nihil p̄ferunt. Ideo p̄ncipiis est resistendū vt
ait Poeta. Non insuauis p̄ncipiis obsta: sero medicina parat.
Cum mala per longas p̄ualere moras. Illis quib⁹ acutissima
febris cū apostemate ⁊ sine apostemate ⁊ cū seuis accidentibus
superius noīatis mortez indicantib⁹ adueniebat: omnino fleu.
bothomia et solutiū prestare recusabamus: sed hoc modo eis
succurrere impabamus. Aduerte q̄ pestilentia multū debilitat
⁊ p̄taminat naturam. ideo pestilentiā bonis cibis ⁊ substāti
alibus sunt sepe nutriendi. Multiplica ergo in eis numeri: ⁊
minue quantitatez. R̄. ergo pulpas galline vel caponis ⁊ minu
tim illas incide postea cū aliquib⁹ amigdolis dulcibus optime
contunde. hoc facto cū brodio distilla per thamisum: ⁊ pone in
aliquo vase terreo bñ vitriato ad calefaciendū: ⁊ calefacto adde
modicum vini granatorū vel agreste ⁊ aque rosate: vel alterius
aque cordialis: vt melisse: bozaginis r̄. De hac potione sepe pe
stilentiato p̄bebe. hoc enim fieri debet de tribus horis in tribus
vel de quatuor horis in quatuor ad plus. Alia aqua magne vir
tutis ⁊ substātie que multū egrotantib⁹ uenit qm̄ nō possunt
aliquid cōmedere. R̄. vnū caponem bñ pingue vel vnā gallinā
⁊ minutim incide: ⁊ ei⁹ ossa poptime frange: ⁊ in elābico vitreo
ad distillandū pone. Et si vis aquā cordialiozem facere perlas:

Ducatos et fragmēta lapidū preciosorū ⁊ coralos rubeos potes
 imponere. ⁊ de hac potione sepe pestilētiato donare potest etiā
 alio mō. hec potio cordialis fieri. ℞. vnū caponez bñ pinguez ⁊
 minutim incide: ⁊ ei⁹ ossa poprtime frange ⁊ in vase vitreo pone
 ⁊ cū dicto capone. ii. vn. man⁹ xpi finissimi. vi. vel viii. Ducatos
 perlay. lapidū preciosorū fragmēta. ⁊ coraloꝝ rubeoꝝ. ac etiam
 substantiā triū vel q̄tuor arantioꝝ optime mundatā adde. va/
 seq̄ obturato in duplici vase hāc potionem per. v. vel. vi. horas
 facias bulire. postea de dicta potione egrotāti prebe. Mixture
 cordialis. ℞. zuchari rosati. violati buglossati boragiati ⁊ dya
 mellissati ana. vn. ii. eli de gēmis vn. s. manus xpi finissimi vn.
 ii. man⁹ xpm teratur ⁊ cum dictis zucharibus admisceat ⁊ cum
 vno vel duob⁹ foliis auri fiat mixture. Hec mixture potest cuz
 aquis cordialib⁹ dissolui. postea p̄ tamisum colari ⁊ de dicta co
 latura cū aqua coctā frigida infirmis exhiberi. ℞. etiā iulep de
 arantiis de citro de limonib⁹ añ. vn. i. misce ⁊ cū aqua cocta fri
 gida. infirmis prebe. ℞. iulep rosati violati orizachare añ. vn. i.
 misce ⁊ cū aqua cocta frigida exhibe. Hec potiones cor p̄fortāt
 ⁊ calorem febrilez extinguūt. Epithia in febrib⁹ pestilentialib⁹
 omīno p̄uenit. Ideo ne tardes ipm cordib⁹ infirmoꝝ applicare
 ℞. aque rosate vn. iiii. melisse boraginis acetose ⁊ buglosse añ
 vn. ii. aceti optimi vernacii. vn. ii. pulueris rosaz siluestriū san/
 daloz alboꝝ ⁊ rubeoꝝ coraloꝝ alboꝝ ⁊ rubeoꝝ añ. drag. i. s. cro
 ci drag. ii. cāphoze drag. ii. oīa simul misce et in dicto epithiate
 peciam de grana infunde ⁊ aliquātulū exprime infirmoꝝ cordi
 bus sepissime appōe. Potest etiā fieri hic saccul⁹ cordialis. ℞.
 rosaz siluestriū floꝝ buglosse boraginis floꝝ rosarie melisse
 añ. drag. ii. cāphoze drag. ii. s. musci. scro. i. iacinti smeraldi et
 granate añ. gra. iiii. sandaloꝝ alb. ⁊ ru. coraloꝝ rube. añ. drag.
 j. auri ⁊ argē. folia. ii. croci. drag. ii. ex oībns istis fiat sacculus
 de rubea scindone. postea habeat tegula calefacta ⁊ cū aqua ro
 sata ⁊ aceto optimo vernatio aspergat. Deinde sacculus tegule
 superponat postea infirmoꝝ cordib⁹ applicet. Et digno odora

mento bonificat̃ cor: ⁊ confortat̃. Ideo sepe hoc odoramentū ⁊
pestilētiatis est odorandū. Re. pulueris rosa. silues. vtriusq; san-
daloz folioꝝ lauri radicoꝝ valeriane ⁊ gariofilate añ. drag. ii.
gariofiloz cinamomi nucis muscate cuminelle spice nardi mele-
gete storacis calamite añ. drag. ii. cāphoze drag. ii. f. croci drag.
iii. musci scro. j. oīa subtiliter puluerizent ⁊ in sindōe de grana-
ligenē ⁊ ab infirmis sepe odozet. Stomachū vt vomitū resistere
remus cū oleis de citoniis vel de niēta vel de mastice vel de ab-
sinthio seu de spica iungere faciebam⁹ postea modicū pulueris
gariofiloz sup' aspergere impabam⁹ pestilentiatis oīno vinū
impēdere recusabam⁹. illis solū aquā cocta ⁊ frigidā pcedebam⁹
eosq; carnib⁹ pulloꝝ ceteris carnib⁹ meliores ⁊ saniores nutri-
re faciebam⁹. Cameras ex thure seu incensu vel ex granis iuni-
peri ⁊ aliis rebus odoriferis suffumigare impabam⁹. Illasq; ex
aceto ⁊ aqua rosata aspergere faciebam⁹. Frōdes fictiū saliciūq;
ac etiam perficōꝝ per cameras psterne impabam⁹. Unctiōes
⁊ emplastra que pestiferis apostematib⁹ approximant ⁊ etiaz a
doctozibus medicine ponunt̃ difficilimū mibi esset pnumerare
Ideo tue sufficiētie relinquo vt melioꝝ exerceat ⁊ deterioꝝ re-
linquat. Nullus barbitōsoꝝ in vꝛbe reperiebat̃ q̃ pestilentiatis
fleubothomare vellet pꝛeter vnū quem habere posse difficilimū
erat. Ideo illis quib⁹ apostemata venenosa cū acutissima febre
oriebant̃ hoc mō succurrebam⁹. Si cito ⁊ tpe cōuenienti barbi-
tonsoꝝ habere poteramus imēdiatē pestilentiātū de latere in
quo apostema ortū erat fleubothomare faciebam⁹ vt si glandu-
la erat sub ascella dextera de brachio dextero: ⁊ si de sinistra de
sinistro. ⁊ si sub ambabus ascellis de venis amboꝝ brachioꝝ. si
vero apostemia pꝛinebatur post aurem dexterā de vena manus
dextere. si post sinistrā de sinistra. ⁊ si post ambas aures de ve-
nis ambaꝝ manuū. Et ita de coris intellige. Sunt tñ aliq; qui
dicunt q̃ fleubothomia pōt differri vsq; ad. xii. horas. Tamen
vidimus q̃ illis quib⁹ apostema venenosum cū acutissima febre
adueniebat: si vsq; ad illud tempus fleubothomia differebatur

magis nocebat q̄ nō iuuabat. Aduerte tñ: q̄ pestilētiati quib⁹
apostema venenosum cū acutissima febre oritur si spaciū illius
temporis p̄tereunt nullo mō fleubotomādi sunt: qz spiritus cū
sanguine exiit. caue etiā q̄ in locis emōtoriiis nullo mō repcus/
sua apponas. Si ergo regnāte peste accideret q̄ fleubothōato
rem tpe puenienti habere nō posses: tene ordinem si tibi placet
quem in succurrēdo pestilētiatis tenebam⁹. Ventosam ter aut
quater affocatā sup apostemate si potes appōe. si nō potes illā
inferius p tres vel q̄tuor digitos pone. postea cū rasorio fortez
fac scarificatiōez. hoc facto ventosaz bñ affocatā sup scarificati
one multotiēs reitera vt nō paruā quātitatez sanguinis attra/
hat. qd si sanguinē attrahit bonū signū est. si hō sanguinez nō
attrahit est malū signū. postea hoc emplastrū calidū superpone
Re. armoniaci vn. s. bedellii serapini añ. drag. ii. eusozbei. casto
rei. añ. sero. j. sinapis piretri. añ. drag. j. ficuū pinguiū numero
q̄tuor. fermētisacri. vn. s. gume in optimo vino alb poptime dis/
soluant ⁊ colent. deinde vt decet oīa sil misceant ⁊ fiat emplm
qd calidū quantū infirm⁹ tollerare possit apostemati applica.
vsq̄quo apostema bñ extractū sit acute. postea cū emplastro
maturatiuo pcede. illud sepe reiterādo seu mutādo vsq̄z aposte
ma maturatū fuerit: maturatoqz illud cū gamau vel cū sagittel
la poptime aperi. postea more cyrugicoz pcede. Sed semp i tuo
digistio bonā quantitatē alumis zuchari pone. Sed mēti tene
oī sero dare infirmo vnā pillulaz impialez vel alterā appriatā
et oī mane potiōem istā. Re. sirupī de citro vn. j. s. terre sigilla/
te drag. j. aque scabiose vn. iii. misce ⁊ infirmo pbe. Loco sirupī
de citro potes vti sirupo de limonib⁹ vel de arātis. vel violato
vel rosato. vel oxiczachara. ⁊ sic de aliis pesti pferentibus. Re.
casie bñ pinguis ⁊ nouiter extracte vn. s. eli. de psilio ⁊ de succo
rosaz añ. drag. ii. ⁊ dissoluant cū aqua scabiose: ⁊ cū vn. j. siru
pi violati fiat potiō breuis: hanc potiōnez interdū pestilētiato
prebe. Etiam ex aliis solutiuis potes fm q̄ tibi videbit potiō/
nes similes isti pponere Clisteria etiā in istis casib⁹ vtilia sunt

Re. ergo casie vn. j. eli de pillo. vn. s. dissoluantur in decoctiōe
communi et cum. iiii. vn. olei violati et vn. j. pulueris zuchari et
modico salis fiat clistere. Si glādula esset in cora dextera epar
cum epithimate isto epithima. Re. aque endiuie: solatri: plan
taginis ⁊ semperuue. añ. vn. ii. aceti optimi vn. iiii. boli armeni
terre sigillate añ. drag. ii. vtriusq; sandalorum coraloꝝ rubeoꝝ
spodii añ. drag. i. s. camphoze drag. i. croci. drag. s. terranda ter
rantur et cū aquis et aceto fiat epithima. Si vero esset in cora
sinistra splenem cū epithimate isto epithimia. Re. aque endiuie:
boraginis ⁊ buglosse añ. vn. ii. aceti optimi vn. i. spodii karrabe
añ. drag. j. s. vtriusq; sandaloꝝ carosorum rubeoꝝ añ. s. drag.
camphoze scropi. s. croci. drag. j. Si glandula esset sub ascella
dextera cū epithimate cordiali superius descripto cor epithima
Si vero in sinistra contineretur. epithima cordiale retro circa
regiones cordis appone ⁊ non supra cor propter emplastrū qđ
apostemathi superponit: quia interdū ista apostemata ita ami
plum occupant locum qđ propter vnctiones ⁊ emplastrā cor epi
thimari non potest. Sed si potes epithima supra cor superpone
et quāq; apostema in diuersis partibus corporis continet: tñ
semp cor epithimare debes. Si vero post aures apostemata con
tinet ventosas spatulis ⁊ naticis cū scarificatiōe forti appone.
Ventose spatulis apposite apostematibꝫ post aures ꝑtentis iu
uant Etia vētose cū scarificatiōe naticis applicate apostematibꝫ
sub ascellis ⁊ in coris ꝑtentis nō parua vtilitate ꝑrestāt. Ven
tose naticis apposite cū bona scarificatiōe qđ si fleubothomie ve
ne cōis equipollet. Ordinez quē circa glādulas bubones ⁊ sista
tenebam? itelleristi. Añc. Ro de carbūculis antracibꝫ ꝑrunis ⁊
silibus nota. Carbūculos antraces ⁊ sista cū isto defensiuo cir
cūcirca ꝑ aliquos digitos punge. Re. aq solatri semp viue ⁊ plā
taginis añ. vn. iiii. olei rosati. vn. j. boli armeni terre sigillate
sanguinis dracois añ. drag. iiii. aceti albi optimi vn. iiii. oia sil
misce et circūcirca carbunculū punge. postea sup nudum caput
apostematis hoc emplastrꝫ superpone. Re. calcis viue salisnitri

catheridaz virideberis vitrioli romani cōbusti añ. drag. i. arsi
nici drag. i. f. omnia subtiliter puluerizent ⁊ cū sapone molli et
melle incorporent ⁊ fiat emplastrū non multū durū: sed aliquan
tulū molle quod apostemati suppone. Mortificato apostemate
butirum vel axungiam donec remota sit escara pone. Postea
more Cprugicoꝝ procede. Et vt superius diximus cū substanti
alibus cibis pestilentiatis rege: in quibus semper modicum
agreste vel vini granatoꝝ fac imponere. Vitella ouorum recē
etiam forbilis etiam pestilentiatis vtilia sunt.

Illis quibus acutissima febris cum dolore capitis aduenit
postea in aliquo emontarioꝝ loco apostema orit̃ in succurrendo
eis hūc modū tene: immediate conquerunt̃. Ventosa spatulis
⁊ naticis cum bona scarificatione appone. Et sequenti die eis
farmaciū vel aliud qđ tibi videbit̃ prebe. Orto apostemate si
cut superius diximus procede. Quos vero acutissima febris cū
profunditate somni tener: fac omnino vt eos euigiles: et cum
clisteriis: potionibus ⁊ ventosis si potes eis auxilium dones.
Illis qui apostema venenosum cū acutissima febre ⁊ pfunditate
somnia tenent: sicut superius diximus in succurrendo procede.
Qui vero acutissimā sine apostemate et cū apostemate tenent
⁊ die noctuq; nunq̃ requies capere possunt: meliori modo quo
potes cū rebus cor̃ confortantibus ac etiam bonis et delicatis
potionibus ⁊ clisteriis eis succurre. Qui vero apostemata sine
acutissima febre tenēt: hos quideꝝ fac fleubothomiare si potes
sin autē cum ventosis emplis potionibus ⁊ clisteriis sicut dictū
est procede. Tamen in istis credo qđ fleubothomia vsq; ad .xii.
horas differri possit. Sed in illis quibus apostemata venenosa
cum acutissima febre adueniūt nullo modo fleubothomia vsq;
ad illud tempus differri debet: sed quāto citius fit tāto melior
⁊ salubrior existit. Multi tñ ex istis qui apostemata venenosa
sine acutissima febre tempore pestis tenēt propter magnas cra
pulationes ⁊ potationes vinoꝝ fumantium: ac etiā superfluo
coitu in seuis accidentibus incurrūt et moriunt̃. Ideo ista tpe

peffis tanq̄ mortale venenum fugienda sunt.

¶ Sunt enim v̄zine peffilentiatoꝝ: aut liuide: aut subfugales.
Et hoc dicunt medicine doctozes: ⁊ hoc est v̄z. Tamen aliqui
apparet oppositū: ⁊ hoc nostro tpe sepe vidimus q̄ v̄zina peffil
lentiati in substātia ⁊ colore paz̄ differt ab v̄zina sani. Est etiā
aliqui ei⁹ v̄zina ruffa: vel rubea: v̄l spiffa: ⁊ fetens. Ideo aduerte
medice ne decipiaris: quoniam in istis t̄pibus multi decipiuntur.
⁊ multe fallacie etiā cōmittunt. Aliqua ex medicaminib⁹ quib⁹
vulgus magis v̄tebat̄ tibi in isto breui opusculo scribere decre
uimus. Aliqui erāt qui regulas seu thiapas cupoz̄ optime affo
catas in fortissimo aceto extinguebant. postea in pannis de ca
nipa rudib⁹ ⁊ v̄nctuos inuoluebāt ⁊ ita calidas apostematib⁹
applicabant: ex hoc aliqui euadebant: et aliqui moriebantur.
Aliqui etiam cum oleo de vermibus terrestribus calido sua
apostemata v̄ngebant. Aliqui etiam cum istis oleis calidis sc̄z
de camomilla de lilio de aneto ⁊ de sambuco mixtis sua aposte
mata v̄ngebant: postea ex maluaifco maluis et lapacio acuto
cepisq̄ cōestibilibus seu de lilio sub prunis bñ maceratis cū
butiro ⁊ azungia fermentoq̄ et croco emplasty cōponebant et
calidum suis apostematibus applicabant. Aliqui etiā erāt qui
dypalteam bene dissoluebāt et tam calidā qui tollerare poterāt
sua apostemata v̄ngebant: ⁊ reuera sibi v̄ilem ⁊ pficiuā reperie
bant. Aliqui etiam erant qui ventosis apostematis suppositis
et bene clarificatis cū illis quatuor oleis sc̄z de camomilla ⁊ c.
apostemata v̄ngebant: postea emplastrum de gunis calidum
apostematibus applicabant. Aliqui etiā erant qui apostemata
penenosa in corpore tenebant ⁊ apium raninum quod a vulgo
pes milui vel pes anseris nuncupāt: inter lapides viuos cōtum
debant: postea testā nucis implebāt: ⁊ si apostema erat in corā
dextera in crure dextero: ⁊ si in sinistra in sinistro crure dictaz̄
testam ponebant: que faciebat quandaz̄ vesicam quā aperiebāt
postea cum butiro v̄ngebant. Et ita si in aliis locis emontozis
apostemata erant dictum medicamen manibus vel brachiis

applicabant . vngendo semper eorum apostemata cum oleo de
camomilla et de aneto ꝛc. postea amplastrum de maluisco suis
apostematibus superponebant . Aliqui etiam erant qui testam
nucis viridi de cortice vidalpe inter lignum ꝛ superiorem cor/
ticem existentem implebant : ꝛ sicut dictum est de apio ranino
simili arte de isto laborabant . Aliqui etiam erant qui apostema/
tibus tibiis et coris sanguisugas applicabant . Aliqui etiam
erant qui ꝓprimū febzis eos inuadebat : vnum bonū coclear
sulphuris viuū optime puluerizati cum medio cipro vini albi
subtilis aliquantulū tepidi bibebant : ꝛ ex magna virtute ꝛ po/
tentia huīus medicaminis apostemata a corpore exiebant : et
orta cum emplastro ꝛ oleis superius dictis procedebāt . Aliqui
etiam erant qui cepe scalonā ꝛ spicam alei ꝛ .xx. grana piperis
cum sale ꝛ calce viua cōtundebant ꝛ cū melle ꝛ sapone liquido
emplastrum faciebant . postea testā nucis dicto emplastro im/
plebant quam antraci vel carbunculo superponebant . Aliqui
etiam ex sanis erant qui seiplos a peste perseuerare volebant ꝛ
cum cantheridibus ꝛ fortibus herbis ꝛ acutis medicaminibus
sua crura vlcerebant : vlceratisqꝫ cū butiro ꝛ arungia pcedebāt
Multa et multa alia medicamina quibus vulgus vtebatur ibi
addere potuissē : que et mihi scribenti et tibi legenti : ceterisqꝫ
intuentibus tedium non inferant illa pretermittere decreui .
Bene vale . et tuum Rolandum Capellutum chrisopolitanum
Philosophum ad tua vota respirantem intellige . Sed iteqꝫ te
rogo vt omnium rerum tuarū exitum consideres .

Finis .

17. The first part of the paper is devoted to the study of the
theoretical aspects of the problem. In the second part, the
results of the numerical calculations are presented. The
conclusions are given in the third part. The
appendix contains the data used in the calculations.
References are given at the end of the paper.

